

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Наукова бібліотека

Серія «Біобібліографія вчених Сумського НАУ»

Випуск 15

**Мішньов
Анатолій
Кирилович
(1943-2008)**

*Біобібліографічний покажчик
наукових праць за 1973-2008 рр.*

СУМИ
2019

УДК 016:929:58.087

Серія «Біобібліографія вчених Сумського НАУ»

Укладач:

Н. М. ОСТРОВСЬКА – кандидат історичних наук
(Сумський національний аграрний університет)

Науковий редактор:

В. А. ВЛАСЕНКО – доктор сільськогосподарських наук, професор (Сумський національний аграрний університет)

МІШНЬОВ Анатолій Кирилович : біобібліограф. показчик наук. праць за 1973-2008 рр. / уклад. : Н. М. Островська ; наук. ред. В. А. Власенко. – Суми, 2019. – 71 с. – (Сер. **«Біобібліографія вчених Сумського НАУ»** ; вип. 15).

У виданні висвітлюються основні етапи життя, наукова та педагогічна діяльність доцента, кандидата біологічних наук А. К. Мішньова – талановитого організатора аграрної науки, натхненника унікальних експериментів у польовому і садовому землеробстві, засновника кафедри «Захист рослин» та її завідувача, декана агрономічного факультету Сумського національного аграрного університету.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів у галузі біології та сільського господарства.

ЗМІСТ

Основні етапи життя і діяльності доцента, кандидата біологічних наук Мішньова Анатолія Кириловича	5
Життєвий і творчий шлях доцента, кандидата біологічних наук А. К. Мішньова (Н. А. Мішньова)	7
Анатолій Кирилович Мішньов – талановитий організатор аграрної науки	9
Сторінки життя і наукової діяльності Анатолія Кириловича Мішньова (В. І. Прасол)	15
Спогади вихованців Анатолія Кириловича Мішньова	22
Історія створення кафедри «Захист рослин» та підготовки спеціалістів-агрономів із захисту рослин. Становлення науково-навчальної діяльності агрономічного факультету	36
Фотолітопис життя та науково-навчальної діяльності А. К. Мішньова	43
Хронологічний покажчик наукових праць	56
Іменний покажчик співавторів	67

МІШНЬОВ
Анатолій Кирилович

**ОСНОВНІ ЕТАПИ ЖИТТЯ І ДІЯЛЬНОСТІ
ДОЦЕНТА, КАНДИДАТА БІОЛОГІЧНИХ НАУК
МІШНЬОВА АНАТОЛІЯ КИРИЛОВИЧА**

- 12 березня 1943 Народився у селищі Введенка Чугуївського р-ну, Харківської області
- 1949-1959 Навчався у Введенській середній школі Чугуївського р-ну, Харківської області
- 1959-1962 Слюсар Харківського заводу Опалювально-вентиляційного обладнання (нині Харківський завод кондиціонерів)
- 1962-1965 Служба в армії в Німецькій демократичній республіці
- 1965-1970 Студент факультет захисту рослин Харківського сільськогосподарського інституту ім. В. В. Докучаєва (далі – ХСГІ, нині – Харківський національний аграрний університет ім. Докучаєва)
- 1970-1977 Молодший науковий співробітник, старший науковий співробітник з науково-господарської теми в ХСГІ
- 1971-1975 Навчання в аспірантурі (заочно) ХСГІ
- 1975 Захист кандидатської дисертації з теми «Вишневий суспільний пильщик в умовах Харківської та Белгородської областей», спец. 7.130105 «Захист рослин»
- 1977-1978 Головний агроном радгоспу «Перемога» Харківського р-ну, Харківської області.

- 1977 Присуджено вчений ступінь кандидата біологічних наук
- 1978-1979 Старший науковий співробітник з науково-господарської теми ХСГІ
- 1979 Асистент, старший викладач кафедри ботаніки та сільськогосподарських дисциплін Сумської філії Харківського СГІ ім. Докучаєва (далі – ССГІ, нині – Сумський національний аграрний університет)
- 1979-2004 Декан агрономічного факультету ССГІ
- 1982 Доцент кафедри рослинництва ССГІ
Нарада деканів вузів УРСР, Дубляни, 1989 р.
- 1997-2008 Доцент, завідувач кафедри захисту рослин ССГІ
- 2003 Присвоєно почесне звання «Ветеран праці»
- 2004 Присвоєно почесне звання «Заслужений викладач» Сумського національного аграрного університету

ЖИТТЄВИЙ І ТВОРЧИЙ ШЛЯХ ДОЦЕНТА, КАНДИДАТА БІОЛОГІЧНИХ НАУК МІШНЬОВА АНАТОЛІЯ КИРИЛОВИЧА

Народився Мішньов Анатолій Кирилович 12 березня 1943 року у селі Введенка Чугуївського р-ну, Харківської області. Батько, Мішньов Кирило Лук'янович, працював майстром на військовому заводі в м. Харків, а мати Анастасія Іванівна – в овочевій бригаді місцевого колгоспу.

На жаль, батько загинув на фронті у 1943 р., коли сину Анатолію було лише 3 місяці. Тож виховували його бабуся та мама, а з 1950 року ще і вітчим. Вітчим був любителем порибачити на річці Сіверський Дінець. Отож, і Анатолій багато вільного часу проводив на річці. Навчився добре плавати та ловити рибу. А ще був помічником бабусі і мамі вдома.

Після закінчення середньої школи і до призиву в Армію працював слюсарем на Харківському заводі кондиціонерів. Службу в армії проходив у Німеччині та готувався до вступу у ВУЗ. У 1965 році успішно склав іспити і став студентом Харківського сільськогосподарського інституту ім. В. В. Докучаєва (далі – ХСГІ) факультету захисту рослин, який закінчив у 1970 році. Під час навчання брав активну участь у роботі студентського наукового гуртка, був головою студентського профкому.

На молодіжних конференціях його студентські роботи часто займали перші місця. А тому, при закінченні інституту, отримав рекомендацію до вступу в аспірантуру, куди вступив у 1971 році на заочне відділення. Одночасно працював молодшим науковим співробітником, а згодом і

старшим з науково-господарської теми кафедри захисту рослин ХСГІ. Науковим керівником був професор Мігулін Олексій Олексійович – видатний відомий вчений і педагог.

У кінці 1975 року успішно захистив кандидатську дисертацію з теми «Вишневий суспільний пильщик в умовах Харківської та Белгородської областей». Наукові дослідження проводив в господарствах, які займалися вирощуванням садів. Отже, добре вивчив технологію виробництва та організацію робіт в різні пори року. І коли запропонували посаду головного агронома в радгоспі погодився, де пройшов цікаву і корисну школу роботи на виробництві.

У січні 1977 року отримав диплом кандидата біологічних наук і продовжував поєднувати наукові дослідження з практичною роботою.

Коли в Сумах відкрилася філія ХСГІ, багато молодих викладачів із ХСГІ перейшли на роботу до цього закладу. У 1979 році і Анатолій Кирилович перейшов на роботу до Сумської філії ХСГІ викладачем дисциплін по ентомології, хімзахисту, фітопатології, де в цей час студенти починали вивчати їх на 3 курсі. Це був також 3-й рік роботи філії. А вже у жовтні того ж року Анатолію Кириловичу запропонували очолити агрономічний факультет. Він прийняв пропозицію і завжди говорив: «Я люблю працювати з молоддю!». Багато випускників агрономічного факультету з вдячністю згадують свого декана.

У 1997 році після тривалої наполегливої організаційної роботи Анатолія Кириловича було відкрито підготовку спеціалістів «Агрономів із захисту рослин». Пізніше організовано кафедру «Захист рослин», яку він очолив та був її завідувачем до останніх днів свого життя.

*Кандидат економічних наук, доцент
Мішньова Наталія Андріївна*

АНАТОЛІЙ КИРИЛОВИЧ МІШНЬОВ – ТАЛАНОВИТИЙ ОРГАНІЗАТОР АГРАРНОЇ НАУКИ

Вітання з 50-річчям Мішньова Анатолія Кириловича, декана агрономічного факультету

Багато натрусила йому доля на життєвому шляху: після закінчення школи працював робітником на Харківському заводі кондиціонерів; служив у армії; закінчив інститут; працював на кафедрі ентомології Харківського сільгоспінституту; був головним агрономом радгоспу; в 1972 році поступив в аспірантуру; через три роки захистив кандидатську дисертацію. Ця виробнича школа, що була водночас і школою життя, багато чому навчила майбутнього викладача: і як цінувати думку колективу, і як зробити вірний крок від непорозумінь, з повагою ставитися до думки іншого, коректності, стриманості, умінню налагоджувати доброзичливі стосунки між колегами і, в той же час, бути вимогливим, діловим.

Працюючи вже в Сумському сільськогосподарському інституті, він створив матеріальну базу агрономічного факультету, а тепер наполегливо займається її вдосконаленням, а ще знаходиться в постійному пошуку більш досконалих форм викладання, а ще займається розробкою нових програм навчання, а ще.... Та хіба перерахуєш усе, чим наповнений кожен робочий день Анатолія Кириловича.

Характерною особливістю нашого декана є його вміння знаходити дорогу до серця й сумління студентів. За одинадцять випусків, що були на агрофаці, ми розіслали спеціалістів по всій Україні. І, якщо вони збираються на традиційні зустрічі, заходять до вузу по справах, як рідного

батька зустрічають декана: особливість кожного Горбунов, Чіванов, . Це, та ще організаторські здібності, висока кваліфікація, забезпечили йому повагу серед студентів і співробітників.

...Декану агрофаку – 50. Від щирого серця здоровимо його з полуднем віку, і бажаємо наснаги, доброго здоров'я та всього найкращого на майбутні п'ятдесят.

*Викладачі агрофакультету: Ю. А. Злобін,
О. Г. Жатов, В. М. Кабанець, В. І. Троценко ,
А. В. Михайленко, В. Д. Чіванов*

Декан Мішньов

Віктор Савченко

// Зарниці. – Сумы, 2011. – С. 277–279;

// Вісник. – 2003. – № 5(14 березня). – С. 2.

Нещодавно довелося бути у Шостці, зустрічався з головою райдержадміністрації Валентином Павловичем Колоусовим. Коли зайшла мова про аграрний університет, той поцікавився: «Як там наш декан агрофаку, Мішньов Анатолій Кирилович, почувається? Передайте від мене в день його ювілею щире вітання. Його наука дуже мені згодилася в житті». Валентин Колоусов – один з перших випускників агрономічного факультету, який ось уже 24-й рік очолює Анатолій Кирилович. Минуло стільки часу, а декана, як бачимо, пам'ятають. Це, мабуть, для керівника найвища нагорода.

З ким би не довелося спілкуватися всі кажуть, що Мішньов по-батьківськи любить студентів, всіляко допомагає їм і в навчанні, і в побуті. Сам же він став студентом Харківського і сільськогосподарського інституту ім. В. В. Докучаєва у 22 роки. А до цього після закінчення

середньої школи протягом трьох років працював слюсарем на заводі кондиціонерів, потім три роки служив у лавах Радянської і Армії.

– Про навчання я мріяв і готувався до вступу у вуз, – розповідає Анатолій Кирилович. – Ріс я без батька. Він загинув на війні, коли мені виповнилося лише три місяці. У матері нас було троє дітлахів. Жилося, як і всім, дуже важко. Служив я у групі наших військ, яка знаходилась у Німеччині. Посилки не дозволяли надсилати. Підручників, зрозуміло, там не було. Тому моя матуся майже щодня надсилала мені листи, а в конверт обов'язково вкладала декілька аркушів зі шкільних підручників з фізики, математики, інших предметів. Так, за допомогою цих матеріалів і готувався до вступу в інститут.

Ще з дитинства у нього був потяг до електрики. Навчаючись у сьомому класі, він сам встановив у своєму будинку лічильник, намотав у колгоспі трансформатор. В армії солдат Мішньов як електрик обслуговував всю військову частину, в якій проходив строкову службу. Коли навчався з інституті, одночасно працював електриком в гуртожитку свого інституту. Таким чином студент заробляв собі на навчання гроші, ще й матері допомагав. Зокрема, допоміг купити у Харкові для неї хату. Весілля своє справив на власні кошти.

Керівництво інституту запропонувало випускнику Мішньову посаду молодшого наукового співробітника на кафедрі ентомології і зоології. Він погодився і відразу ж вступив на заочне відділення аспірантури. У 75-му році успішно захистив дисертацію і став кандидатом біологічних наук. Молодого вченого помітили і запросили на посаду інструктора Харківського райкому партії, а через деякий час направили його працювати головним

агрономом радгоспу «Перемога». Напевно, Анатолій Кирилович виріс би до керівника великого господарства або піднявся б на ще вищу сходинку, як би не відкриття у Сумах філіалу рідного вузу. І знову – довіра, нове запрошення.

Ось так, з вересня 1979 року А. К. Мішньов – асистент кафедри ботаніки та сільськогосподарських дисциплін, а з жовтня того ж року – старший викладач цієї ж кафедри. І одночасно декан агрономічного факультету.

– Анатолій Кирилович – мудрий керівник, – щиро відгукується про свого декана колишній студент, а нині проректор із зовнішньої діяльності Андрій Васильович Мельник. – Пам'ятаю, коли я повернувся з виробничої практики, яку проходив у фермерському господарстві Великобританії, і розповів про технологію вирощування там полуниці, він порадив мені написати дипломну роботу саме з цієї теми.

Саме з таких порад, особистих бесід, настанов формувалися і формуються особистості фахівців високого ґатунку. Закінчивши агрофак, стали кандидатами наук, доцентами і працюють в університеті Андрій Васильович Мельник, Володимир Іванович Троценко, Володимир Петрович Онопрієнко, Віктор Михайлович Деменко, Сергій Іванович Бердін, Володимир Іванович Нагорний. До речі, останні двоє зараз виконують обов'язки заступника декана.

Становлення Анатолія Кириловича Мішньова як декана відбулося на факультеті, кафедри якого очолювали і очолюють видатні вчені доктори наук, професори Микола Дем'янович Гончаров, Олексій Гнатович Жатов, Юліан Андрійович Злобін, Неля Семенівна Кожушко, Микола Сидорович Кравченко. З одного боку, це дуже добре. Але, погодьтеся, нелегко було керувати таким колективом, якщо ще два професори

виконують обов'язки проректорів і є своїми начальниками

Багато з тих, з ким спілкувався, побоюючись докору за лестощі, прохали не називати їхні прізвища. Однак їх характеристика свого декана заслуговує на увагу.

«Мішньов, як хороший шахіст, дуже швидко рахує різні варіанти і практично завжди приймає вірне рішення».

«Він уміє згладжувати конфліктні ситуації. Скільки знаю його, ніколи не дозволив образити людину. Помилку вмів прощати. Не любить тих, хто хоче його обдурити».

«Головне для нашого декана – відношення до справи, до навчання. Терпіти не може ледарів».

«Анатолій Кирилович вмів примушувати працювати всіх: і викладачів, і технічних працівників, і студентів. Причому не за наказом, а своїм особистим прикладом. Сам бере в руки лом, лопату... Сам розробить методичку».

«Наш декан не тільки вмів налагодити на факультеті навчання, науковий процес, виховну роботу, але до всього він ставиться творчо. Свого часу багато доклав зусиль, щоб відкрити кафедру захисту рослин, побудувати для неї чудове приміщення. Або візьміть футбольне поле нового стадіону «Ювілейний». Щось не виходило з газоном і все. Стали вивчати досвід фахівців столичного стадіону та радитись із викладачами агрономічного факультету свого вузу. І було знайдено причину невдач створення газону футбольного поля. Це дозволило розробити індивідуальну технологію створення футбольного поля на сумському стадіоні «Ювілейний», що відповідав би світовим стандартам. До всього цього він ще приймав активну участь у конструюванні і виготовленні ручної сівалки для посіву насіння трави на газонах стадіону.

Поруч з приміщенням агрофаку дві студентські бригади на чолі з четвертокурсником Олексієм Нестеренком та другокурсником Валентином Луценком

вирощують виноград. А саджанці – студенти за ідеєю декана також виростили самостійно на підвіконнях кафедри захисту рослин. Він також запропонував висадити власно вирощені саджанці смородини, малини, агрусу та лікарських рослин на вільній ділянці території інституту. Вирощують на факультеті і гриби.

– Анатолію Кириловичу, мрійники це в основному молоді люди, – звертаюся до Мішньова з запитанням. – А чи може людина мріяти у вашому віці? І про що?
– Мрія мене ніколи не покидала. Ось прийшов на факультет у вихідний день. Йде сніг. І прийшла до мене думка створити невеличку машину, за допомогою якої можна було б чистити тротуари від того ж снігу.

12 березня у студентському клубі вшанували Анатолія Кириловича Мішньова з його ювілеєм – 60-річчям від дня народження. Щирі вітання від імені ректора університету, народного депутата України Олександра Михайловича Царенка, від ректорату та вченої ради, від викладачів, співробітників та студентів, які зібралися у клубі, передав ювілярові перший проректор Валерій Миколайович Жмайлов. На сцену піднімалися один за одним колеги – декани факультетів, завідувачі кафедрами агрофаку, студенти – майбутні агрономи, випускники, а нині керівники агрофірм, інших сільськогосподарських підприємств, вітали ювіляра, дарували йому пам'ятні сувеніри, квіти. А самодіяльні артисти поздоровили піснями, танцями.

У залі знаходилася дружина Анатолія Кириловича – Наталія Андріївна, кандидат економічних наук, доцент. На її адресу теж випало багато добрих слів. Разом із чоловіком вони виховали сина Ігоря, доньку Світлану, дочекалися внученьку Марійку.

Хай щастить вам, люди добрі!

СТОРИНКИ ЖИТТЯ І НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АНАТОЛІЯ КИРИЛОВИЧА МІШНЬОВА

У сузір'ї професорського-викладацького складу агрономічного факультету, котрі уславили Сумський національний аграрний університет, ім'я Анатолія Кириловича Мішньова, декана агрономічного факультету, завідувача кафедри захисту рослин, кандидата с.-г. наук, доцента мабуть одне із найвідоміших. Творча і наукова спадщина А. К. Мішньова – це нерукотворний пам'ятник вченому. Його знають в усіх куточках нашої області і за її межами. Він автор понад 40 наукових праць. Він створив і до останнього дня свого життєвого шляху очолював кафедру захисту рослин і перспективний напрям аграрної науки.

Народився Анатолій Кирилович 12 березня 1943 року. У своїй книзі «Зарниці» документаліст Віктор Савченко в нарисі «Декан Мішньов» описує його життєвий шлях, де сказано, що ріс без батька. Він загинув на війні, коли йому виповнилося лише три місяця. У матері їх було троє. Жилося, як і всім, дуже важко. Родинний мікроклімат, де панували добрі взаємовідносини мами і дітей, був саме тим середовищем, де формувався Анатолій Кирилович як особистість. Мама приділяла всю свою увагу дітям, виховуючи в них найкращі якості: чесність, правдивість, скромність, почуття обов'язку і відповідальність, любов до праці, до людей.

Ще з дитинства у нього був потяг до електрики... Коли навчався в Харківському сільськогосподарському інституті ім. В. В. Докучаєва на факультеті захисту рослин з 1966 по 1970 рік одночасно працював електриком в гуртожитку інституту. Таким чином студент заробляв собі на навчання, ще й матері допомагав. Зокрема, допоміг купити для неї будинок у м. Харків. Весілля своє він також

справив за власні кошти.

Після отримання диплому керівництво інституту запропонувало випускнику А. Мішньову посаду молодшого наукового співробітника, а згодом і старшого на кафедрі ентомології і зоології. Він погодився і зразу ж вступив на заочне відділення аспірантури. У 1975 році Анатолій Кирилович успішно захистив кандидатську дисертацію на тему «Вишневий суспільний пильщик в умовах Лісостепу України та заходи боротьби з ним», після чого йому було присвоєно вчене звання кандидата біологічних наук.

Молодого вченого помітили і запросили на посаду інструктора Харківського райкому партії, а потім запропонували посаду головного агронома плодово-ягідного господарства-радгоспу «Перемога» Харківського району. Це була цікава і перспективна робота на виробництві, де можна було поєднувати наукову та практичну роботу.

У 1979 році А. К. Мішньов був запрошений до новоствореного Сумського філіалу Харківського сільськогосподарського інституту ім. В. В. Докучаєва на посаду старшого викладача кафедри ботаніки і сільськогосподарських дисциплін. Одночасно його було обрано деканом агрономічного факультету, який очолював 25 років (1979-2004). Тут він енергійно береться за налагодження навчального процесу і наукових досліджень. Для цього необхідно було створити дослідне поле.

Я пам'ятаю його настанову, яку він дав нам разом з доцентом В. М. Кохановським. Суть її була в тому, що нам необхідно було вирівняти поверхню ґрунту для майбутнього дослідного поля, але після того як були викорчовані дерева саду. Для цього була взята звичайна рельса, яка була зварена в вигляді трикутника і таким чином площа вирівнювалася під дослідне поле. Потім були

посіяні багаторічні трави для підвищення родючості ґрунту. Їх зелена маса була заорана потім у ґрунт. Після цього було проведено рекогносціювальний посів і комісія прийняла дослідне поле в експлуатацію. Кафедрами агрономічного факультету започаткували багаторічні дослідження в галузях землеробства, рослинництва, селекції і насінництва, захисту рослин, а також закладено стаціонарні досліді, які на сьогодні продовжуються.

Завдяки цьому збільшується кількість студентів-дослідників, які разом із викладачами проводять наукові дослідження, за результатами яких щороку на факультеті проводяться студентські наукові конференції.

Тут же відведені площі для тимчасових дослідів та проведення досліджень студентами, дипломниками і співробітниками кафедр. Розширюється тематика, удосконалюється методика досліджень, створюються наукові школи професорів Ю. А. Злобіна, О. Г. Жатова.

На одному з перших місць у Анатолія Кириловича була діяльність тепличного комплексу, де плідно працював професор, лауреат Державної премії Микола Дем'янович Гончаров, а зараз цю роботу продовжує професор Кожушко Неля Семенівна.

Значні труднощі переживав наш університет, коли ми вимушені були залишити навчальні аудиторії на вул. Петропавлівський 57. У найгіршому становищі виявився агрономічний факультет, так як він єдиний не мав площ, на яких комплексно змогли б розміститися всі кафедри. Приймається рішення переобладнання будинку фермера, приміщення теперішнього студентського клубу, теплиць під навчально-наукові аудиторії.

Тепличний комплекс, його територія нагадувала руїни як після бомбардування: 4-е незакінчена будівля котельної і лише фундамент для каркасу теплиць. Більшість із нас були у відчаї, але Анатолій Кирилович, як

хороший шахіст, (доречі, шахи А. К. Мішньова знаходяться в музеї університету) дуже швидко прорахував різні варіанти і практично прийняв вірне рішення – слід перепрофілювати котельню під навчальні аудиторії.

Тепер у приміщенні колишньої котельної, що знаходилася в жалюгідному стані, – сучасні кабінети кафедр захисту рослин і садово-паркового господарства.

– На місці пустиря, що залишився на місці так і не збудованих теплиць, маємо виноградник і ягідники, а також невеликий сад, який став прообразом і нового саду університету, закладеного за ідеєю і за проектом Анатолія Кириловича. І це не просто плодово-ягідні насадження, а дослідні ділянки де проводяться наукові дослідження і ведеться практична підготовка фахівців.

У підвалі бувшої котельної студенти можуть ознайомитися з технологією сучасного ведення грибного господарства. Також в цьому приміщенні ведеться робота з вирощування посадкового матеріалу винограду.

Фундамент цієї справи був закладений особисто Анатолієм Кириловичем. За покликом душі – він творець , а не руйнівник і не наказом, а своїм особистим прикладом показав як можна занедбану територію перетворити в квітучий сад. І приємно, що є послідовники. Мені часто доводиться спілкуватися з кандидатом с.-г. наук, доцентом кафедри лісового і садово-паркового господарства Токманем Володимиром Сергійовичем, який продовжує свою наукову діяльність в цьому напрямку.

Я думаю, якщо Анатолій Кирилович зміг би поглянути на сад, виноградник, ягідники, то перед ним не було б соромно за цю частку нашої праці.

А давайте згадаємо, як Анатолій Кирилович підняв престиж нашого навчального закладу, коли під його безпосереднім керівництвом і при його участі створювався газон на стадіоні «Ювілейний». Були проведені глибокі

наукові дослідження з питань підбору ґрунтосумішей з вивченням швидкої фільтрації води і придатності для створення газону. Як просто і оригінально було задумано зробити невеликий уклін для того, щоб не застоювалася вода. А якщо говорити про підбір сортів трав, то взагалі на той час на Україні не було до кого і звернутися за консультацією. Було відібрано і вивчено десятки сортів трав, створена ручна сівалка для посіву і підсіву трав на газонах. На базі стадіону «Ювілейний» проведені конкретні наукові дослідження, виконані реальні дипломні роботи і впроваджені у виробництво. Розроблена технологія, яка дозволила зробити футбольне поле сумського стадіону, що відповідає світовим стандартам.

Як декан і завідувач кафедри А. К. Мішньов багато уваги приділяв удосконаленню навчального процесу, раціональному плануванню, об'єднанню теоретичного навчання з практичною підготовкою студентів, організації навчальної і виробничої практики. Він часто проводив практичні заняття в умовах виробництва на дослідних полях, в інших господарствах, наполягав на виконанні всіх технологічних операцій самими студентами. Перевіряючи виробничу практику, детально знайомився з виконанням її програми, умовами життя студентів.

Для подальшого наближення навчального процесу до виробництва факультет під керівництвом декана спрямовував свої зусилля на створення філіалів кафедр безпосередньо на робочих місцях у господарствах.

Анатолій Кирилович був закоханий у справу свого життя, виховував у студентів захоплення наукою. Особливу увагу приділяв роботі наукових гуртків, турбувався про залучення до участі в них талановитої молоді, цікавився одержаними студентами результатів досліджень. Саме після таких зустрічей формувалися і формуються особистості фахівців високого ґатунку. Зараз

це відомі фахівці обласного, районного, місцевого рівня не лише нашої області, а й східних – Чернігівської, Полтавської областей. Закінчили агрофак, стали кандидатами наук і працюють на нашому факультеті багато його вихованців.

Не все задумане вдалося здійснити. Анатолій Кирилович розпочав дослідження по вирощуванню посадкового матеріалу в умовах штучного туману. Тепер цю справу продовжує декан факультету агротехнологій і природокористування Коваленко Ігор Миколайович разом із однокумцями. На жаль, також зупинилася робота по переробці відходів с.-г. виробництва і отриманню біогумусу. Зараз вирішив продовжити цю справу колектив кафедри землеробства, ґрунтознавства і агрохімії.

Наукова спадщина А. К. Мішньова – це той скарб, яким зараз користуються колеги, викладачі і студенти.

Ім'я Анатолія Кириловича Мішньова було візитною карткою нашого навчального закладу. Він був ініціатором і організатором ряду обласних, районних нарад із різноманітних питань аграрної науки.

Як вчений, талановитий організатор аграрної науки, натхненник унікальних експериментів у польовому і садовому землеробстві Анатолій Кирилович був прекрасним сім'янином, людиною великої душі. Спілкування з ним приносило величезне задоволення. Своєю ерудицією, відкритістю, щирістю, доброзичливістю він захоплював співрозмовників.

Плідна праця доцента А. К. Мішньова

Особливою рисою його характеру була любов і увага до студентів, готовність прийти на допомогу, захистити скривдженого, хто б це не був – студент, аспірант, лаборант, викладач. Він умів згладжувати конфліктні ситуації, не дозволяв образити людину. Вмів прощати помилки, не любив тих, хто хотів його обдурити.

Усе в ньому – його кременна постать, погляд очей, приємна посмішка, завжди охайний вигляд, навіть коли він повертається з поля в робочому одязі, напружений розпорядок дня, якого він дотримувався навіть будучи у відрядженні, точність і пунктуальність – все викликало глибоку повагу.

Колектив університету, численні учні, колеги Анатолія Кириловича свято бережуть пам'ять про цю непересічну людину. Ця пам'ять живе в стінах його рідного факультету, кафедри захисту рослин, яка носить його ім'я, у меморіальній дошці на корпусі кафедри.

Пам'ять живе і житиме в серцях всіх, хто мав щастя вчитись у нього, працювати і спілкуватися з ним.

*Кандидат сільськогосподарських наук, доцент
Прасол Володимир Іванович*

СПОГАДИ ВИХОВАНЦІВ АНАТОЛІЯ КИРИЛОВИЧА МІШНЬОВА

Сарбаш В. М., старший викладач кафедри «Захист рослин» (1994-2014 рр.).

Моє перше знайомство з Анатолієм Кириловичем відбулося у далекому 1979 році під час проходження практики першого курсу факультету захисту рослин Харківського сільськогосподарського інституту ім. В. В. Докучаєва на початку його викладацької кар'єри. Я і гадки тоді не мала, що через багато років буду працювати викладачем кафедри захисту рослин Сумського сільськогосподарського інституту, яку очолював Анатолій Кирилович.

Це була створена не просто кафедра, а «родина захисту рослин», яка існує і до тепер. Як керівник і фахівець він був закоханий у свою справу і цю любов щиро дарував усім хто його оточував. Своїм прикладом він показував з якою повагою треба відноситись до колег, студентів та співробітників. Анатолій Кирилович ніколи не дозволяв собі підвищувати голос, завжди вів себе стримано. А якщо треба було зробити зауваження, то це робилось з такою любов'ю та обережністю і запам'ятовувалось на все життя як найцінніша порада. Його любові вистачало як для всіх нас так і для кожного окремо.

Починаючи якусь нову справу Анатолій Кирилович спочатку вивчав це питання сам, потім радився із самими різними фахівцями, поважними людьми, колегами і всіма, хто зустрічався на його шляху. Йому було цікаво як ставляться до цього люди в широкому загалі, а потім приймав остаточне рішення. Ніколи не просив і не чекав допомоги від керівництва, старався робити все своїми

силами залучаючи на допомогу студентів та випускників.

Він завжди рухався в сучасному ритмі, не боявся проводити сміливі експерименти, але ніколи не змушував працювати без бажання, бо вважав – то марна праця. Найскладніші завдання умів донести так, що їх можна було виконувати тільки із задоволенням. До кожної справи ставився з оптимізмом.

Пустир навколо кафедри, де росли бур'яни поступово почав окультурюватись. Була створена група студентів, яка у вільний від занять час, займалась закладкою та вирощуванням не типової для нашої зони культури – виноградників. Трішки пізніше було насаджено ягідники (смородину та малину). У підвальному приміщенні була створена лабораторія мікології, а на її основі і гурток, де студенти могли вивчати технологію вирощування печериць. Бажаючі приймали активну участь у технологічному процесі.

Своїми досягненнями він щиро ділився з оточуючими, запрошував у гості цікавих людей, випускників, друзів. На факультеті відбувались дегустації різних сортів картоплі місцевої селекції, грибного супу, варення з ягід, вина з власного винограду, різних трав'яних чаїв.

Але у Анатолія Кириловича була заповітна мрія – посадити сад. Все було готово: ділянка, саджанці та раптова хвороба створила перешкоду. Але мрія Анатолія Кириловича повинна була перетворитись на дійсність, тому силами колег кафедри та студентами сад було закладено. Пам'ять про таку неординарну людину буде завжди жити у серцях його колег та учнів, у їхніх справах та вдячних спогадах.

Чіванов В.Д., завідувач відділу радіаційної біофізики Інституту прикладної фізики НАН України, к.б.н.. д.с.-г.н., доцент.

Скільки років пройшло з того дня, коли невисокий дядечко з позитивною широю усмішкою, люб'язним тихим голосом і з голлівудськими блакитними очима запропонував мені, тоді молодому науковцю перейти на повну ставку до кафедри захисту рослин, котра саме тоді тільки народжувалася. Так і відбулося наше знайомство з Анатолієм Кириловичем і згодом я став одним із «батьків засновників» нової кафедри. Одним із найважливіших якостей Анатолія Кириловича як видатного (не побоюся використати цей епітет) було уміння правильно використовувати потенціал кожного співробітника нової кафедри з урахуванням переваг і недоліків останнього. Чому Анатолій Кирилович запросив мене? А тому, що він розумів – гонитва тільки за кількістю студентів та званнями скоро скінчиться і передбачив те, що зараз ми переживаємо, а саме «епоху скопусизації». Зараз ми усі бачимо, що час кількісного зростання підходить до завершального етапу і потрібно розбудовувати і плекати «родзинки» кожного навчального підрозділу, а тоді бачили Анатолій Кирилович, Микола Дем'янович Гончаров, Неля Семенівна Кожушко та Михайло Йосипович Кравченко. Саме їх зусиллями була облаштована сучасна по тим часам лабораторія фізико-хімічного аналізу у сільському господарстві у складі саме нашої кафедри. Окрасою лабораторії був прилад для аналізу біологічно-активних речовин рослинного і тваринного походження, побудований на нових принципах іонізації у мас-спектрометрії. Тоді такі прилади випускали тільки у Швеції і у нас в Сумах на заводі «Електрон».

Проїшов час... Анатолій Кирилович не перевантажував мене учбовим навантаженням, мотивуючи це так: «Вадим Дмитрович, викладач ти так собі, тобі далеко до Али Вікторівни (земля пухом...) та Анатолія Фроловича з Вірою Миколайовною, то хай вони і читають, а ти крутись біля отих залізьяк, на котрих у нас буде наука зроблена для кафедри і факультету. Оце твоє місце!». Анатолій Кирилович глибоко розумів, як працює Система і важливість у цій Системі унікальних складових. Через це численні делегації наших керманичів різних чинів та іноземних гостей (кого тільки не приводили на кафедру захисту) помітно оживали, коли замість традиційних одноманітних досягнень у вигляді плакатів та презентацій, на кафедрі захисту рослин Анатолій Кирилович з гордістю показував свою хромовано-нікельовану апаратуру і вашого покірного слугу на додачу. Він знав, що робить і його правоту через стільки років довело саме життя, поставивши нас усіх перед фактом – сучасна освіта у ВНЗ дорівнює його сучасному забезпеченню приладами та обчислювальною технікою – без них немає Скопусу :). Я глибоко вдячний Анатолію Кириловичу за його людські якості і чуйне відношення до мене. І хоч кажуть, що незамінних людей немає, з віком розумієш принципову невірність цієї сентенції...

Голуб Іван, СФ ХСГІ, агрономічний факультет, вчений агроном (рік випуску 1985), менеджер зі збуту насіння, ЗЗР та мікродобрив «Інкріс-Агро».

Студентські роки в нашій «альма-матер» – це найкращі роки в житті. І цікаве навчання, і незабутнє проживання в куртожитках, які, доречі, ми самі і

добудовували, і робота в механізованих загонах і допомога господарствам з проживанням у «Сосновому бору» с. Кліментово.

Завжди з теплотою згадую наших викладачів та декана Анатолія Кириловича.

Він завжди був виваженим, справедливим, чесним. Ніколи ні словом, ні справою нікого не принизив, завжди знаходив шляхи вирішення проблем, якщо вони виникали. Дуже багато він працював над створенням матеріальної бази як філіалу так і факультету.

Бурдуланюк (Дмитрівська) Алла, агрономічний факультет (рік випуску 1999), к. с.-г. н., доцент кафедри «Захист рослин» Сумського НАУ.

Анатолій Кирилович Мішньов для мене є особливою та знаковою особистістю. Не кожна людина має щастя в своєму житті познайомитися з такою неординарною та талановитою особистістю. Познайомилася я з Анатолієм Кириловичем у 1994 році, коли закінчувала Маловисторопський технікум, а він був головою комісії ДЕКу. Друга зустріч відбулася при співбесіді для вступу в університет, де він також був головою комісії. Ще тоді, при першій зустрічі, я зрозуміла, що Анатолій Кирилович дуже порядна та позитивна людина. І під час навчання в університеті, на агрономічному факультеті, де Анатолій Кирилович пропрацював деканом 25 років, це перше враження виявилось правильним, а моя повага до цієї людини лише збільшувалася. Усі роки навчання я та і всі мої однокурсники відчували батьківську підтримку та допомогу з його боку. Він намагався кожного студента зрозуміти і допомогти, і я впевнена, що кожен випускник агрономічного факультету, який навчався під керівництвом А. К. Мішньова, згоден зі мною. Особливо мені

запам'яталась подорож в Німеччину, яка відбулася у 1997 році, від нашого факультету участь брали 3 студенти, в тому числі і я. Анатолій Кирилович запропонував мені взяти участь, і я вдячна йому за ті позитивні емоції, які були отримані під час подорожі. Ми відвідали багато с.-г. підприємств, в тому числі цукровий завод, станцію по вирощуванню племінних порід ВРХ, і т. д. Всю подорож А. К. Мішньов по-батьківськи хвилювався за наш комфорт, був завжди поряд.

Анатолій Кирилович також мав значний позитивний вплив на розвиток моєї науково-педагогічної кар'єри. Його допомога у вступі до аспірантури, захисті дисертації, отриманні звання доцента неоціненна, я завжди буду безмежно вдячна за це. І все життя пронесу лише вдячність та позитивні спогади про цю прекрасну людину.

Макошенець (Павленко) Олена, інженер кафедри захисту рослин 2000-200 роки, магістр з агрономії, 2000 рік випуску.

Мені дуже пощастило, що моя трудова діяльність розпочиналась на кафедрі захисту рослин під керівництвом А. К. Мішньова. Він щиро передавав нам свій життєвий досвід у спілкуванні з колегами, керівництвом, студентами. Вчив завжди уникати конфліктних ситуацій, навіть у вирішенні найскладніших і часто суперечливих питань. З батьківською любов'ю допомагав виправляти наші помилки, що виникали від нестачі досвіду і дуже коректно робив зауваження. Ніколи не підвищував голос, був завжди стриманим і виваженим. Міг сказати: «Дівчата, а ви помітили, що вчора у мене був поганий настрій?». Як ми могли це помітити, якщо зовні нічого про це не свідчило.

До підбору кадрів Анатолій Кирилович ставився дуже відповідально. Він дуже цінив чесність, відповідальність,

людяність. Для нього було важливо, щоб його ніколи не підвели. Робочі відносини засновувались на довірі та взаємоповазі. Він завжди ішов на зустріч при вирішенні різних життєвих питань, не нав'язливо давав корисні життєві поради. А з часом ми розуміли, якими своєчасними та корисними вони були.

Найбільше запам'яталось його привітання з жіночим святом: «Дівчата, я вам бажаю, щоб ваші чоловіки вели себе так, щоб ви ходили з гордо піднятою головою».

Анатолій Кирилович був для нас взірцем не тільки у роботі, але й у ставленні до своєї родини. Він цінив та поважав свою дружину, завжди радився з нею. А з якою любов'ю він розповідав про своїх дітей та онуків. Анатолій Кирилович буде завжди жити у наших серцях та спогадах.

Мороз Олександр, агрономічний факультет, вчений агроном по захисту рослин, 2001 рік випуску. Старший менеджер з продажу ТОВ «АгріСол», м. Київ.

Згадую легендарного декана лише з позитивної сторони. Його постійна посмішка, позитив, відданість справі – ось мої спогади. Як швидко минає час. У перші роки після закінчення ВУЗу у мене був час та можливість дуже часто бувати на кафедрі захисту рослин, де кожного разу ми зустрічались з Анатолієм Кириловичем. Він завжди все розпитає, дасть пораду, а також чекав, що після аспірантури ми повернемося на рідну кафедру.

Копя (Кондра) Катерина, Агрономічний факультет, спеціальність «Захист рослин», 2002 рік випуску.

Пригадуючи студентські роки, не можу не згадати нашого декана Мішньова Анатолія Кириловича. Завжди веселий та привітний. Всіх своїх студентів, мені здавалося, знав у обличчя та їхні імена. Стояв за нас «горою». Ми всі

йому були як діти. Особливо переживав за тих, хто погано здавав сесію. Міг посварити строго, але в той же час по доброму. Це була терпелива та стримана людина, м'яккість в ньому дивовижно поєднувалась з вимогливістю та наполегливістю.

А ще, у нього був індивідуальний підхід до кожного свого студента та викладача. Тому і поважали його усі, без виключення. Анатолій Кирилович любив свою роботу.

Отрок (Гришкова) Вікторія, спеціальність «Захист рослин», 2003 рік випуску

Перше знайомство з деканом агрономічного факультету, завідувачем кафедри захисту рослин Анатолієм Кириловичем Мішньовим відбулося на святі 1-го вересня для першокурсників. Я, тільки-но вступила до вузу, зовсім не орієнтувалась на території університету і дуже розгубилась, коли після свята оголосили, що потрібно розходитись по своїм корпусам. Раптом до мене підійшов сивий літній чоловік з привітною посмішкою на обличчі і запитав, що трапилось. Дуже детально розповів як знайти кафедру захисту рослин, привітав зі вступом, заспокоїв, сказав, що все буде добре. Коли в подальшому, я дізналась, що саме він і є нашим деканом і завідувачем, моєму здивуванню не було меж. Будучи такою поважною і зайнятою людиною, ось так запросто помітити, підійти і допомогти розгубленій першокурсниці – це вчинок. Під час навчання завжди кожен студент відчував його підтримку. Він вмів бачити у кожній людині щось особливе, унікальне. Ідеї Анатолія Кириловича завжди викликали цікавість у студентів і співробітників, а його оптимізм допомагав впроваджувати їх у життя. Ось лише деякі з них: створення при кафедрі лабораторії з вирощування печериць, закладка винограднику, ягіднику, саду, органічне

землеробство, лабораторія електронної мікроскопії. Він назавжди залишиться в серцях студентів, як дуже чуйна, порядна, талановита людина, що надихнула своїми ідеями кожного з нас займатися наукою, любити агрономію і просто жити і радіти кожному дню. Сумно, що не всі його ідеї втілені у життя, але радісно, що сад, який він так мріяв закласти існує, плодоносить і є гордістю університету.

Ревенко Валерій, агрономічний факультет, спеціальність «Захист рослин», 2004 рік випуску. Головний агроном ТзОВ «Сотеко», тепличний комбінат. Львівська обл., Сокальський р-н, с. Волиця.

Анатолій Кирилович із великої кількості людей міг чітко визначити тих на кого він міг би покластись (тобто дати завдання і воно буде виконане). Група озеленювачів СНАУ – його ідея. Наша група на перших курсах якраз і займалась озелененням агрономічного факультету, під його керівництвом. Високоякісний газон на стадіоні Ювілейний – його ідея.

Як декан та мій дипломний керівник був дуже строгим та вибагливим, але інколи міг і пошуткувати. Був цілеспрямованою та різносторонньою людиною, йшов завжди до мети, не зважаючи на перешкоди, причому і нас вчив їх долати. Завжди приходив на допомогу студентам, які подавали надію та проявляли зацікавленість спеціальністю.

Як дипломний керівник, він мене направляв на практику помічником агронома у господарство, в управління сільського господарства, на стадіон Ювілейний, де створювався газон для футбольного поля, на невеличку теплицю «Хімпрому». А потім з цього у мене і почалась кар'єра агронома захищеного ґрунту. Поштовх якраз був від Анатолія Кириловича. Я дуже не хотів там працювати, але за рік праці мені дуже сподобалось. Коли бачив, що у мене щось не виходить – робив такі акценти, що

приходилось розбиратись і приходити до розуміння справи або питання. Був дуже строгим і в той же час дуже доброю, справедливою людиною. Намагався не допомогти у труднощах, а робив так, щоб я долав їх сам. Може через це я і став головним агрономом та ведучим спеціалістом у своїй галузі.

Тютюнник Владислав Анатолійович, Департамент агровиробничої діяльності УЛФ УТ ТОВ, керівник департаменту. Група компаній «Укрленфармінг», випуск 2005 року, агроном із захисту рослин.

В ті роки агрономічна спеціальність не користувалась попитом, агрономічний факультет був (як на той час для мене), для тих в кого було обмежене фінансове забезпечення батьків – нажаль. І я ніколи не планував бути агрономом та і не задумувався про це все глибоко. Моя мета була вступ до Харківського університету МВС, хотів стати співробітником МВС. Але так, як співбесіда була в СНАУ раніше, а ніж в МВС, я її пройшов.

Я познайомився з А. К. Мішньовим на співбесіді в 2000 році, коли вступав в СНАУ. У той знаменний для мене рік президент України Л. Д. Кучма підписав наказ, що кожен абітурієнт може подавати документи у декілька ВУЗів. Зараз пам'ятаю А. К. Мішньова, який в процесі співбесіди задав питання, яка формула вугільної кислоти, це було моє перше знайомство з деканом агрономічного факультету.

Анатолій Кирилович мав проникливий погляд і добру усмішку. Він ніколи за роки мого навчання не викликав страху, як керівник, а тільки повагу у колег та студентів. Агрономи, в яких Анатолій Кирилович читав лекції завжди позитивно відзивались про Кириловича, як хорошого практика-викладача.

Після того, як Анатолій Кирилович мене взяв в свої дипломники на четвертому курсі, я почав частіше спілкуватись з ним в питаннях підготовки дипломної роботи. Я пам'ятаю, як не один раз ми засиджувались в його кабінеті за написанням і обговоренням результатів роботи, висновків та пропозицій. Як, нажаль, я не міг збагнути про цінність того часу.

За час навчання я бачив не раз, як Анатолій Кирилович захищав студентів, які вчилися «слабко», якщо можливо то було так назвати. Ця людина постійно намагалась бачити в своїх студентах щось більше – можливо майбутнього фахівця в агрономічній царині. Анатолій Кирилович завжди підходив до викладачів, приводив студентів (і мене також, якщо були проблеми з насінництвом) і просив, щоб викладачі прийняли перездачу ще раз чи то екзамен чи то залік. Він розумів, що ніхто не знає всього, але Він бачив у своїх студентах, щось більше ніж студента. Та сила з якою він казав: «Іди повчи і здай ту тему, бо там немає нічого складного» викликало повагу з мого боку, що є людина, яка бажає мені добра.

Нажаль, кращі люди відходять у вічність першими... Завдяки А. К. Мішньову, який колись після державного іспиту рекомендував мене на першу роботу в ТОВ НВП «Райз – Агро» Підліснівська філія, мені вдалось досягти позитивних результатів в побудові своєї кар'єри в агрономічній царині, яку на даний час я дуже люблю.

У 2002 році А. К. Мішньов направив В. І. Нагорного і трьох студентів в Сімферополь на олімпіаду по агрономії, серед яких був і я. Ми привезли два перших місця (командне і персональне). Декан того агрономічного факультету сказав такі слова : «Я ніколи за усі роки праці в агрономічній галузі не пожалкував за те, що став агрономом». Дякуючи моїм викладачам можу підтвердити ці рядки своїм професійним вибором та любов до

агрономії, яку в мені виховав Мішньов Анатолій Кирилович, якому я за це дуже вдячний.

Хричова (Андросова) Ольга, агрономічний факультет спеціальність «Захист рослин», 2006 рік випуску. Провідний фахівець ДУ Сумська обласна фітосанітарна лабораторія.

Вступила у ВУЗ за деканства А. К. Мішньова. Яким же він здавався серйозним, солідним та суворим на перший погляд! Але мав дуже добре та терпляче серце, а його очі, досі пам'ятаю, той погляд – добрі, розуміючі, зовсім у протывагу серйозному деканові. Був лояльним, людяним. Пари у Анатолія Кириловича завжди проходили спокійно, ніколи не дозволяв собі підвищувати голос чи кричати, взагалі не пам'ятаю такого.

Людина, яка багато знала і передавала знання нам, студентам. Не був на них скупим, завжди в молоді недосвідчені голови їх вкладав. Був ідейним, працьовитим і багато необхідних речей робив для рідного факультету. Мені навіть здавалося, що поспішав діяти, щоб встигнути зробити більше.

Головач Олексій, випускник агрономічного факультету, спеціальність «Захист рослин». Менеджер по роботі з ключовими клієнтами ТОВ «Адама Україна».

Поринаючи у світ спогадів про студентські часи, неможливо не згадати людину, котра надавала натхнення діяти. Будь-яке спілкування чи лекція Мішньова Анатолія Кириловича, були не просто переказом параграфів з підручника, а завжди супроводжувалася історіями з практики. Невимушена атмосфера лекції, завжди спонукала до живого обговорення, але ніколи не перетворювала обговорення в «балаган». Часто згадую

історію-загадку про зараження однієї з теплиць в комбінаті фітофторозом томатів. Анатолій Кирилович запропонував нам здогадатися, чому лише в одній теплиці ця хвороба швидко винищила томати. Як виявилось, одна з робітниць, напередодні пасинкувала томати вдома і ймовірно рознесла збудника, пасинкуючи томати в комбінаті.

Вміння тримати публіку зацікавленою, мабуть і дозволяла йому організувати студентів не тільки слухати лекції, а і без прирікань допомагати в роботах на винограднику при кафедрі. Це ж вміння, напевно і допомагало йому відбирати цікавих викладачів на кафедру. Всі викладачі кафедри захисту рослин, маючи різний викладацький стаж, все ж зміли донести матеріал і організувати лекції не нудним відбуванням годин. За це уклін Вам і подяка і сад Ваш хай віки цвіте!

Ковальова Юлія, агрономічний факультет, спеціальність «Захист рослин», 2007 рік випуску. Менеджер технологической поддержки клиентов «Corteva AgriScience», Великобритания, Кембридж.

Великие люди никогда не стираются из памяти и никогда не теряют своего присутствия на земле. Они оставляют неиспепелимый след в сердцах, и одно только воспоминание о них согревает теплом душу и наполняет восторженной благодарностью за то, что жизнь подарила случай знать их, быть рядом и работать с ними.

Я впервые встретила Анатолия Кирилловича после прохождения курсов для поступления в аграрный университет. Уже тогда я была поражена его нескончаемой энергичностью, искренним участием, желанием помочь и тонким умением увлечь за своими идеями и убеждениями. Его сияющая личность и

непоколебимый оптимизм воодушевляли всех и всё вокруг.

Я бесконечно благодарна ему за все знания, которые он мне дал, за всю поддержку на протяжении учёбы и после окончания университета, за отцовскую заботу и доброту. Меня жизнь особо не баловала: до поступления в университет, и я не могла поверить, что в этом мире есть люди, которые помогают и поддерживают просто так. Не побоюсь сказать, что Анатолий Кириллович во многом определил, чем я буду заниматься в жизни и какой профессиональный и жизненный путь выберу. Его вклад в сельское хозяйство страны и научные работы тяжело недооценить – он известен и уважаем в академических кругах Украины, России и Беларуси. Да что говорить, спросите любого сотрудника какого-либо аграрного университета страны – большинство будет знать Анатолия Кирилловича. Это человек величайшей доброты, исключительной остроты ума, полного замечательных идей, человек, который воодушевляет и вдохновляет, который ведёт и за которым хочется идти. Он был прирожденным лидером и учёным, прекрасным собеседником и настоящим другом для каждого. А для меня он просто Человек с Большой буквы, который будет жить в моем сердце вечно.

ІСТОРИЯ СТВОРЕННЯ КАФЕДРИ «ЗАХИСТ РОСЛИН» ТА ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ-АГРОНОМІВ ІЗ ЗАХИСТУ РОСЛИН. СТАНОВЛЕННЯ НАУКОВО- НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АГРОНОМІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

На початку 90-х років у сільському господарстві впроваджуються нові технології з використанням засобів захисту рослин нового покоління, на виробництві створився дефіцит фахівців у захисті рослин. На той час таких спеціалістів готували тільки у Київському та Харківському сільськогосподарських вузах. Для забезпечення північно-східного регіону України висококваліфікованими агрономами по захисту рослин із ініціативи А. К. Мішньова та підтримки обласних сільськогосподарських структур на агрономічному факультеті було відкрито спеціальність «Захист рослин».

Перший набір на спеціальність «Захист рослин» відбувся в 1991 році. У жовтні 1993 року виходить наказ про створення кафедри «Захист рослин». Засновником і першим завідувачем кафедри був декан агрономічного факультету (1979-2003 рр.), кандидат біологічних наук, доцент Мішньов Анатолій Кирилович.

Кафедра розміщувалась у головному корпусі Сумського сільськогосподарського інституту за адресою вул. Петропавлівська, 57. Матеріальну базу кафедри складали 2 навчальні лабораторії і викладацька, загальною площею 112 м².

На момент створення до штату кафедри входило 7 викладачів, 2 лаборанти та інженер. За кафедрою закріплені наступні дисципліни:

Хімічний захист рослин (фітофармакологія)

Загальна та сільськогосподарська фітопатологія

Загальна та сільськогосподарська ентомологія
Основи карантину рослин
Основи біометоду
Шкідливі нематоди кліщі та гризуни
Прогноз розвитку шкідливих організмів

Першими викладачами кафедри були:
Мішньов А. К. – зав. кафедри, к.б.н., доцент.
Горбунов А.Ф. – заст.. зав. кафедри, к. б. н., доцент.
Михайленко А.В. к.б.н., в.о.доцента
Кабанець В.М. к.с.-г.н., в.о.доцента
Чіванов В.Д. к.б.н., в.о.доцента
Троценко В.І. к.б.н., асистент
Сарбаш В.М. асистент

1995 році відбувся перший випуск вчених агрономів із захисту рослин. Першими ластівками стали 17 випускників.

З 1999 року кафедра захисту рослин знаходиться в окремому корпусі за адресою вул. Кірова, 160/6.

Це був ще один рішучий крок у житті Анатолія Кириловича, коли було прийнято рішення на місці недобудованої котельні розмістити кафедру. Переселення в новий корпус відбувалося поступово. Переобладнання корпусу та благоустрій території проводилось силами колективу кафедри та студентів.

За досить короткий час корпус був підготовлений до нового навчального року, лабораторії та лекційні аудиторії укомплектовані для проведення лабораторно-практичних та лекційних занять. Матеріальну базу кафедри складали: 1 лекційна аудиторія, 2 навчальні лабораторії, 3 викладацькі кімнати, лаборантська, лабораторія електронної мікроскопії, загальною площею 300 м².

Поряд з корпусом розміщувалась занедбана ділянка з незавершеним будівництвом теплиць. Поступово цю ділянку почали окультурювати, закладати досліди. Так теоретичні знання закріплювали на практиці.

З 1998 року на кафедрі працювала лабораторія фізико-хімічних досліджень під керівництвом академіка Нью-Йоркської Академії наук, доцента В. Д. Чіванова. Лабораторія обладнана сучасними приладами, зокрема біохімічним маспектрометром, електронними мікроскопами, рідинним хроматографом. У лабораторії розроблявся науковий проект «Маспектрометрія в агробіології».

Основними науковими досягненнями лабораторії є фундаментальні роботи, опубліковані в зарубіжних та академічних журналах відповідного фаху та прикладні розробки, зокрема нові маспектрометричні експрес-методи аналізу агробіологічних об'єктів (зерно, продукти тваринництва, ґрунти) на вміст пестицидів, антибіотиків, алкалоїдів. Вказані методики аналізу активно застосовувались в науковій та навчальній діяльності студентів.

У 1999 році на кафедрі створюється лабораторія Мікології під керівництвом старшого наукового співробітника Гребенюка Валерія Павловича. Лабораторія працювала над розробкою та впровадженням технології отримання харчового білку на основі вищих грибів, а також проведення науково-дослідної роботи студентів. Відпрацьовувалася гнучка технологія вирощування грибів в сітчастих металевих контейнерах та нові рецептури приготування напівсинтетичного та синтетичного субстратів на основі місцевих матеріалів. В подальшому керівництво лабораторії очолив старший науковий співробітник В. С. Токмань.

Була укладена творча угода кафедри захисту рослин із науково-дослідним інститутом винограду та вина «Магарач». Студенти проходять виробничу практику у передових господарствах Херсонської, Одеської областей та автономної республіки Крим. Кращі студенти отримали

рекомендації та вступили до аспірантури.

Створюються філіали кафедри при карантинній інспекції, станції захисту рослин, обласній біолабораторії, де студенти проходять практики. На кафедрі працюють наукові гуртки з фітопатології та ентомології, гурток «Виноградар».

У 1999 році було розпочато закладення виноградників та ягідників на території біля кафедри на площі 0,5 га з метою створення науково-практичної бази для проведення науково-дослідної роботи.

На площі 13 соток закладено більше 15 сортів винограду, серед яких: «Феномен», «Подарок Молдови», «Мускат», «Мускат білий», «Тавріда», «Лідія», «Сувенір», «Кеша» та ін. Декілька сортів смородини, малини, суниці. Отримана продукція здається до комбінату громадського харчування СНАУ.

У 2007 році було розроблено проект закладки науково навчального плодового саду інтенсивного типу площею 2 га, виділено площу, проведено осінні розкопки на виявлення ґрунтових шкідників. Весною 2008 року заготували саджанці та у кінці квітня заклали сад площею 2 га, де було висаджено районовані та перспективні сорти зерняткових та кісточкових порід (понад 15 імунних та стійких до хвороб сортів яблуні різних сорто-підщепних комбінацій).

З 2008 по 2011 рік обов'язки завідувача кафедри виконувала кандидат сільськогосподарських наук, доцент В. І. Татарінова. За клопотанням колективу кафедри рішенням Ученої ради СНАУ від 1 липня 2008 року кафедрі захисту рослин та науково-навчальному плодovому саду присвоєно почесне ім'я доцента А. К. Мішньова.

У 2009 році до річниці пам'яті А. К. Мішньова при кафедрі відкрито меморіальну дошку.

У 2011 році на основі лабораторії мікології була

створена міжкафедральна проблемна науково-дослідна лабораторія садівництва та виноградарства. Лабораторія створена з метою покращення практичної підготовки фахівців ОКР «Бакалавр», «Магістр» за напрямками агрономія, садово-паркове господарство та захисту рослин. Окрім наукової роботи співробітники лабораторії займаються господарською діяльністю.

За 2012 рік було вирощено плодово-ягідної продукції на суму 44955 грн., садивного матеріалу – 28953 грн., отримано продукції на суму 73908 грн.

З 2011 року по теперішній час завідувачем кафедри є доктор сільськогосподарських наук, професор В. А. Власенко. Кафедра є випускаючою і готує фахівців спеціальності «Захист і карантин рослин» (за освітньо-кваліфікаційними рівнями «Бакалавр» та «Магістр»). У 2012 році відбувся перший випуск магістрів із захисту рослин.

У 2013 році з нагоди 70-ти річчя з дня народження А. К. Мішньова лекційній аудиторії кафедри присвоєно почесне ім'я доцента А. К. Мішньова та проведено регіональну науково-практичну конференцію.

На цей час на кафедрі працюють: доктор с.-г. наук професор, 6 кандидатів наук доцентів, 2 асистенти.

На кафедрі викладається 54 основних і споріднених дисциплін за спеціальністю «Захист і карантин рослин». Працює студентський науковий гурток із захисту рослин. Щорічно проводиться 5-7 засідань, у роботі гуртка приймають активну участь біля 70 студентів 3-6 курсів. Методична робота кафедри спрямована на забезпечення теоретичної підготовки та формування навичок роботи студентів із захисту рослин від шкідливих організмів.

Науковцями кафедри проводиться робота за наступними напрямками:

- Удосконалення системи захисту сільськогосподарських культур від шкідливих організмів для умов північно-східного регіону Лісостепу України.

- Визначення біологічної ефективності застосування пестицидів у господарствах лісостепової зони України.

- Вивчення фітосанітарного стану полів сівозміни та шляхи його покращення.

- Фітосанітарна експертиза зерна та насіння зернових культур.

Зареєстровано дві державні теми:

1. №0113U004784 «Створення вихідного матеріалу за участю пшенично-житніх транслокацій для використання в селекції високопродуктивних адаптованих до умов північно-східного Лісостепу України сортів пшениці м'якої озимої та ярої».

2. № 0115U001875 «Фітоекспертиза насінневого матеріалу та продовольчого зерна зернових колосових культур».

Зареєстровано також конкурсну науково-дослідну програму «Відбір перспективних ліній пшениці м'якої для створення сортів з груповою стійкістю до хвороб» (№ДР0119U102849), яку фінансує МОН України впродовж 2019-2020 рр. загальною сумою 1,4 млн грн.

Відкрито аспірантуру за спеціальністю 202 «Захист і карантин рослин». Проводиться підготовка аспірантів. У 2017 році, випусниця кафедри Бакуменко Ольга Миколаївна захистила кандидатську дисертацію, планується захист ще однієї дисертації. На кафедрі захисту рослин всього аспірантами захищено 2 дисертації. Наразі навчаються очно в аспірантурі 7 осіб, у тому числі 4 іноземці.

Проводиться робота з відкриття науково – навчальної лабораторії «Фітосанітарної безпеки»: вже виділено приміщення, придбано частину обладнання. За останні три роки опубліковано близько 50 наукових робіт.

Студенти спеціальності «Захист і карантин рослин» приймають участь у Всеукраїнських олімпіадах, де займають призові місця. Під час проходжень навчальних та виробничих практик вони вивчають видовий склад шкідників та хвороб, технологію захисту від шкідливих організмів, працюють на посадах агрономів у господарствах агропромислового комплексу, проводять дослідження у наукових установах.

Співробітники кафедри проходять стажування у науково-виробничих установах України та зарубіжжя, зокрема Китайській народній республіці.

Справу започатковану Анатолієм Кириловичем продовжують його учні, які працюють по всій Україні і далеко за її межами. Серед випускників кафедри біля десяти чоловік, які захистили дисертації та отримали наукову ступінь кандидата наук. Більшість випускників кафедри є висококласними спеціалістами, які очолюють державні та комерційні структури різного рівня, працюють у великих агрохолдінгах, сільськогосподарських господарствах різної форми власності, іноземних та українських компаніях виробників та постачальників сучасних засобів захисту рослин, добрив, насіння, наукових установах, працюють викладачами на рідній кафедрі та інших вузах.

**ФОТОЛІТОПИС ЖИТТЯ ТА НАУКОВО-НАВЧАЛЬНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ А. К. МІШНЬОВА**

Дитячі роки

З пісню по житті, 1956 р.

Роки служби в Німеччині у складі радянських військ, 1961-1963 р.

Нарада деканів вузів УРСР, Дубляни, 1989 р. (третій ряд п'ятий зліва)

Нарада агрономічного факультету, 1985

В робочому кабінеті, 1985 р.

З колегами на святі, 90-ті рр.

З альбому випусника агрофаку ССГУ, 1983

Екскурсія по території ССГІ з гостями, 1993 р.

У колі колег на ювілеї ректора ССГІ (другий справа – Анатолій Кирилович)

З дружиною Наталією Андріївною

Харків, 1969

На відпочинку в санаторії с. Токарі, 1995р.

Кохання на все життя, 2002 р.

Декану А. К. Мішньову – 60 (2003 р.)

Декан Мішньов // Вісник. – 2003. – № 5(14 березня). – С. 2.

Вітання у святковій залі

Мішньов А. К. у різні роки

1985-1990 рр.

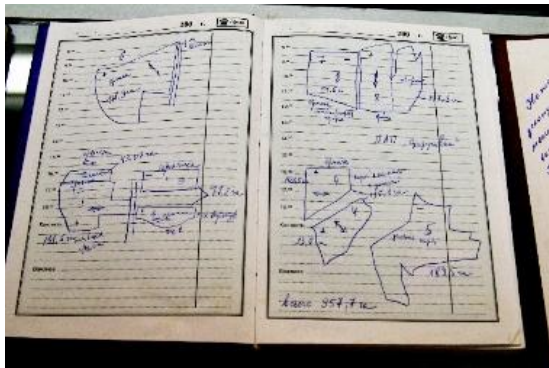
2007 р.

Особисті речі А. К. Мішньова в музеї СНАУ

Дисертація А. К. Мішньова «Вишнёвый общественный пилыльщик в лесостепной части Белгородской и Харьковской областей и меры борьбы с ним» (рукопис, 1975 р.) в музеї СНАУ

Журнал досліджень

Історія створення кафедри захисту рослин та становлення науково-навчальної діяльності

Засновник, перший завідувач кафедри (1993-2008 р.),
декан агрономічного факультету
(1979-2004 рр.), кандидат біологічних наук, доцент
Мішньов Анатолій Кирилович (фото 1993 р.)

Перші викладачі кафедри: Мішньов А. К. к.б.н., доц.; Горбунов А. Ф. к.б.н., доц.;
Михайленко А. В. к.б.н.; Кабанець В. М., к.с.-г. н.; Чіванов В. Д. к.б.н.;
Троценко В. І. асистент, Сарбаш В. М. асистент

Будівництво корпусів ССГІ 90-ті рр. XX ст..

Приміщення кафедри та лабораторія з вирощування грибів

Благоустрій території силами колективу кафедри та студентів

Територія майбутнього саду, початок 90-х рр.

Майбутні ягідники на місці не збудованих теплиць

В лабораторії фізико-хімічних досліджень

В лабораторії фізико-хімічних досліджень, початок 2000 рр.

В лабораторії мікології, початок 2000-х рр.

Приміщення кафедри захисту рослин та лекційна аудиторія факультету

Вирощування грибів у сітчастих металевих контейнерах

**Цікаві наукові дослідження агрономічного факультету,
кінець 90-х – початок 2000-х рр.**

Плоди студентського наукового саду

Все нове для А. К. Мішньова завжди цікаве!

Склад кафедри захисту рослин СНАУ у різні роки

1999 рік

2001 рік

2004 рік

2009 рік

2017 рік

До річниці пам'яті доцента А. К. Мішньова
при кафедрі відкрито меморіальну дошку, 2009 р.

ХРОНОЛОГІЧНИЙ ПОКАЖЧИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

1973

1. Вишнёвый общественный пилильщик в Белгородской области / А. К. Мишнёв // Сб. науч. трудов Харьковского СХИ им. В. В. Докучаева. – Харьков, 1973. – Т. 182.

1974

2. Вишнёвый общественный пилильщик в Белгородской области и его биометрические параметры «Защита с.-х. культур от вредителей, болезней и сорняков» / А. К. Мишнёв, А. А. Мигулин // Труды Харьковского СХИ им. В. В. Докучаева. – Харьков, 1974. – Т. 202.
3. Вишнёвый общественный пилильщик в лесостепной части Белгородской области / Мишнёв А. К. // Материалы седьмого съезда Всесоюз. энтомологического общества. – Ленинград, 1974.
4. Вишнёвый общественный пилильщик и меры борьбы с ним / А. К. Мишнёв, Г. И. Шаруда, М. Н. Нечитайло // Информационный листок, УКРНИИНТИ. – 1974.
5. Вредители вишни и черешни в Белгородской и Харьковской областях / А. К. Мишнёв // Труды Харьковского СХИ им. В. В. Докучаева. – Харьков, 1974. – Т. 202.

1975

6. Вишнёвый общественный пилильщик в лесостепной части Белгородской и Харьковской

областей и меры борьбы с ним (рукопись) : дис.... канд. биологических наук : спец. 7.130105 – «Захист рослин» / А. К. Мишнёв. – Харьков, 1975. – 133 с.

1991

7. Эффективность комплексонатов и микроэлементов на подсолнечнике / Л. Т. Глущенко, З. Я. Дутченко, А. К. Мишнёв // Химизация сельского хозяйства. – 1991. – № 8. – С. 75–77.

1993

8. Рослинництво з основами програмування урожаю : лабораторно-практичне заняття / Л. Т. Глущенко, О. Г. Жатов, Г. О. Жатова, О. Ф. Лихачов [та ін.] ; за ред. О. Г. Жатова – Суми : Редакційно-видавничий відділ облуправління по пресі, 1993. – 458 с.

Авторами також є: Мішньов А. К., Нагорний В. І., Прасол В. І.

9. Застосування мас-спектрометрів з іонізацією уламками поділу 252-Cf (POMS) для аналізу пестицидів / В. Д. Чіванов, А. К. Мішньов, М. Ю. Беляєва та ін. // Шляхи підвищення продуктивності і якості сільськогосподарської продукції : матеріали наук. конф. – Суми : ССПІ, 1993. – С. 17–18.
10. Лабораторія фізико-хімічного аналізу біооб'єктів як засіб підвищення рівня теоретичних та прикладних знань студентів агрономічного факультету / А. К. Мішньов, М. Й. Кравченко, В. Д. Чіванов // Шляхи підвищення продуктивності і якості сільськогосподарської продукції : матеріали наук.

конф. – Суми : ССГІ, 1993. – С. 23.

1995

11. Изучение гербицидов класса сульфонилмочевин и их метаболитов методом времяпролетной плазменно-десорбционной масс-спектрометрии с ионизацией осколками деления ^{252}Cf (TOF-POMS) / В. Д. Чиванов, А. К. Мишнёв, Н. С. Кравченко и др. // Агрохимия. – 1995. – № 10. – С. 114–125.
12. Изучение гербицидов класса сульфонилмочевин и их метаболитов методом времяпролетной плазменно-десорбционной масс-спектрометрии с ионизацией осколками деления / В. Д. Чиванов, А. К. Мишнёв, Н. С. Кравченко и др. // Агрохимия. – 1995. – № 11. – С. 108–119.

1996

13. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з загальної фітопатології для студентів спеціальності 7.130105 – «Захист рослин» / А. К. Мішньов, А. В. Михайленко. – Суми, 1996. – 24 с.

1997

14. Вивчення фотохімічних чинників, що впливають на трофічні зв'язки в агросистемах «попелиння: рослина-хазяїн: кормова рослина» / В. М. Сарбаш, А. К. Мішньов // Вісник Сумського с.-г. ін-ту. – Суми, 1997. – Вип. 1. – С. 45–47.

1998

15. Дослідження сумісної дії гербицидів на цукровий буряк / А. К. Мішньов, В. Д. Чиванов // Вісник Сумського держ. аграрного ун-ту. Серія «Агрономія і

біологія». – Суми, 1998. – Вип. 2. – С. 44-47.

1999

16. Алгоритм комплексного розрахунку балансу гумусу / А. К. Мішньов, Н. А. Мішньова // Вісник Сумського держ. аграрного ун-ту. Серія «Агрономія і біологія». – Суми, 1999. – № 3. – С. 83–87.
17. Біологічні особливості колорадського жука та захист від нього / А. Ф. Горбунов, А. К. Мішньов, В. М. Сарбаш // Вісник Сумського держ. аграрного ун-ту. Серія «Агрономія і біологія». – № 3. – 1999. – С. 48–51.
18. Исследование биокластеров аминокислот и пептидов методом масс-спектрометрии / В. Д. Чиванов, А. К. Мишнёв, С. А. Аксенов, В. И. Еременко та ін. // Биофизика. – 1999. – Т. 44, № 2. – С. 203–207.
Авторами також є: Ерёменко И. А., Здойма Н. Г.
19. Методичні вказівки по вивченню дисципліни і завдання для контрольної роботи студентам заочної форми навчання зі спеціальності «Агрономія» по дисципліні «Шкідники сільськогосподарських культур» / А. К. Мішньов, А. Ф. Горбунов, В. М. Деменко. – Суми, 1999. – 34 с.
20. Фітохімічні характеристики листя калини звичайної та їх зв'язок з екологією бурякової листової попелиці / В. М. Сарбаш, В. Д. Чиванов, А. К. Мішньов, С. О. Ріголь // Вісник аграрної науки. – 1999. – № 3. – С. 28–30.

2000

21. Масове розмороження озимої совки / А. К. Мішньов,

- А. Ф. Горбунов // Вісник Сумського держ. аграрного ун-ту. Серія «Агрономія і біологія». – Суми, 2000. – Вип. 4. – С. 228–232.
22. Методичні вказівки до виконання курсової роботи з сільськогосподарської фітопатології для студентів спеціальності 7.130105 – «Захист рослин» / А. К. Мішньов, А. В. Михайленко. – Суми, 2000. – 35 с.
23. Основні шкідники і хвороби соняшнику в Сумській області / А. К. Мішньов, А. Ф. Горбунов // Вісник Сумського держ. аграрного ун-ту. Серія «Агрономія і біологія». – Суми, 2000. – Вип. 4. – С. 233–238.
24. Фітосанітарний стан зернових культур на Сумщині та заходи для його поліпшення / А. К. Мішньов, А. В. Михайленко, А. Ф. Горбунов, В. М. Сарбаш // Курс лекцій з екології : на допомогу слухачам семінару «Екологія». – Суми, 2000. – С. 156–163.

2001

25. Видовий склад ентомофагів листкової бурякової попелиці на цукрових буряках / А. К. Мішньов, В. М. Сарбаш, Н. М. Гусак // Вісник Сумського нац. аграрного ун-ту. Серія «Агрономія і біологія». – Суми, 2001. – № 5. – С. 120-122.
26. Основні хвороби зернових культур на Сумщині та захисні заходи / А. К. Мішньов, А. В. Михайленко // Вісник Сумського нац. аграрного ун-ту. Серія «Агрономія і біологія». – Суми, 2001. – № 5. – С. 122–125.
27. Основні шкідники зернових культур / А. К. Мішньов, А. Ф. Горбунов, В. М. Сарбаш // Вісник Сумського нац. аграрного ун-ту. Серія «Агрономія і біологія». –

Суми, 2001. – № 5. – С. 110–113.

2002

28. Основні шкідники цукрових буряків / А. К. Мішньов, А. Ф. Горбунов, В. М. Сарбаш, Н. М. Гусак // Вісник Сумського нац. аграрного ун-ту. Серія «Агрономія і біологія». – Суми, 2002. – № 6. – С. 151–154.
29. Програма виконання виробничої практики студентами IV курсу агрономічного факультету зі спеціальності 7.130104 – «Захист рослин» / А. Ф. Горбунов, А. В. Михайленко, В. М. Деменко, В. М. Кабанець та ін. // Сумський НАУ. – Суми, 2002. – 46 с.

Авторами також є: Мішньов А. К., Сарбаш В. М.

2003

30. Деякі особливості росту та розвитку газонних трав в умовах північно-східної України / А. К. Мішньов, В. М. Кохановський, І. І. Карпуніна // Вісник Сумського нац. аграрного ун-ту. Серія «Агрономія і біологія». – Суми, 2003. – Вип. 7. – С. 130–132.
31. Масове розмноження хлібних жуків / А. К. Мішньов, А. Ф. Горбунов, В. М. Сарбаш // Вісник Сумського нац. аграрного ун-ту. Серія «Агрономія і біологія». – Суми, 2003. – Вип. 7. – С. 161–164.
32. Моделювання оптимального газону спортивного майданчика / А. К. Мішньов, В. П. Іванов // Вісник Сумського нац. аграрного ун-ту. Серія «Агрономія і біологія». – Суми, 2003. – Вип. 7. – С. 70–73.
33. Технологія вирощування цукрових буряків / А. К. Мішньов, І. В. Троцький // Робочий зошит

агронома лівобережної частини Лісостепу України
/ укл.: О .М. Царенко, В. М. Мірошник,
В. М. Кабанець та ін. – Суми, 2003. – С. 8–10.

2004

34. Карантинні шкідники та хвороби рослин / Б. М. Супіханов, В. І. Левченко, В. М. Івченко, А. К. Мішньов та ін. – Суми : Козацький вал, 2004. – 184 с.

Авторами також є: Кабанець В. М., Деменко В. М.

35. Вплив господарської діяльності на динаміку чисельності різноїдних шкідників / А. К. Мішньов, А. Ф. Горбунов, В. М. Сарбаш // Вісник Сумського нац. аграрного ун-ту. Серія «Агрономія і біологія». – Суми, 2004. – № 1 (8). – С. 140–143.

2005

36. Баланс поживних речовин в ґрунті та система удобрення трав стадіону «Ювілейний» / А. К. Мішньов, В. С. Токмань, В. П. Іванов // Вісник Сумського нац. аграрного ун-ту. Серія «Агрономія і біологія». – Суми, 2005. – Вип. 12(11). – С. 90-93.
37. Вплив абіотичних факторів факторів на розвиток і чисельність тепличної білокрилки / А. К. Мішньов, А. Ф. Горбунов, Ю. С. Ковальова, В. А. Тютюнник // Вісник Сумського нац. аграрного ун-ту. Серія «Агрономія і біологія». – Суми, 2005. – № 12(11). – С. 101–105.
38. Методичні рекомендації з підготовки та виконання дипломних робіт для студентів за спеціальністю «Захист рослин» / А. К. Мішньов, А. В. Михайленко, В. М. Деменко, В. М. Кабанець // Сумський ДАУ. –

Суми, 2005. – 19 с.

Автором також є: В. І. Татарінова

39. Методичні вказівки для вивчення дисципліни і завдання для контрольної роботи студентами заочної форми навчання зі спеціальності «Агрономія» по спеціальності «Комплексна система захисту рослин» / А. К. Мішньов, В. М. Кабанець, В. М. Деменко // Сумський ДАУ. – Суми, 2005 – 41 с.
40. Шкідлива ентомофауна бурякового поля / А. Ф. Горбунов, А. К. Мішньов, В. М. Сарбаш, М. М. Моргун // Вісник Сумського нац. аграрного ун-ту. Серія «Агрономія і біологія». – Суми, 2005. – №12(11). – С. 106–110.

2006

41. Методичні вказівки для проведення учбової практики з загальної ентомології / А. К. Мішньов, А. Ф. Горбунов, В. М. Деменко, В. М. Сарбаш. – Суми, 2006. – 31 с.
42. Методичні вказівки по вивченню дисципліни та завдання для контрольної роботи для студентів спеціальності 7.130105 – «Захист рослин», 8.130102 «Агрономія» по дисципліні «Плодівництво» / А. К. Мішньов, В. І. Татарінова, В. М. Деменко Н. Л. Туболець. – Суми. – 2006. – 32 с.
43. Методичні вказівки по виконанню курсової роботи для студентів зі спеціальності 8.130102 – «Агрономія» по дисципліні «Інтегровані системи захисту рослин» / А. К. Мішньов, В. М. Деменко, О. В. Ільченко. – Суми. – 2006. – 60 с.
44. Методичні рекомендації щодо підготовки випускних

робіт освітньо-кваліфікаційного рівня «Бакалавр» для вищих навчальних закладів Мінагрополітики України / А. К. Мішньов, А. А. Подгаєцький, Ю. А. Злобін, В. І. Нагорний та ін. – Суми, 2006. – 20 с.

Автором також є: Татарінова В. І.

45. Методичні вказівки щодо проведення учбової практики з предмету сільськогосподарська фітопатологія для студентів за спеціальністю 7.130104. – «Захист рослин» / А. К. Мішньов, В. І. Татарінова, В. С. Токмань, А. О. Дмитрівська // Сумський НАУ. – Суми, 2006. – 31 с.
46. Сільськогосподарська фітопатологія : методичні рекомендації щодо проведення учбової практики / А. К. Мішньов, В. І. Татарінова, В. С. Токмань, А. О. Дмитрівська. – Суми, 2006. – 32 с.

2007

47. Вплив кваліфікації окулірувальників на вихід заокулірованих саджанців в умовах ЗАТ «Сад» Охтирського району Сумської області / А. О. Дмитрівська, А. К. Мішньов, Т. О. Рожкова // Вісник Сумського нац. аграрного ун-ту. Серія «Агрономія і біологія». – Суми, 2007. – № 10-11. – С. 130–135.
48. Динаміка розвитку іржі та її вплив на урожайність гороху в умовах північно-східного лісостепу України / А. К. Мішньов, В. І. Татарінова // Вісник Сумського нац. аграрного ун-ту. Серія «Агрономія і біологія». – Суми, 2007. – №10-11 (14-15). – С. 132–135.
49. Імунітет сільськогосподарських рослин : методичні рекомендації щодо проведення лабораторних

занять / Т. О. Рожкова, А. О. Дмитрівська, В. С. Токмань, А. К. Мішньов та ін. – Суми, 2007. – 19 с.

Автором також є: Татарінова В.І.

50. Кукурудзяний (стебловий) метелик в умовах північно-східного Лісостепу України / А. К. Мішньов, А. Ф. Горбунов, В. М. Сарбаш, В. М. Деменко. // Вісник Сумського нац. аграрного ун-ту. Серія «Агрономія і біологія». – Суми, 2007. – № 10-11. – С. 145–147.
51. Методичні вказівки по вивченню дисципліни і завдання для контрольної роботи студентам заочної форми навчання зі спеціальності 7.130102 – «Агрономія» по дисципліні «Інтегровані системи захисту рослин» / А. К. Мішньов, В. М. Деменко. – Суми. – 2007. – 47 с.
52. Методичні вказівки щодо проведення лабораторних занять з імунітету сільськогосподарських рослин / Т. О. Рожкова, А. О. Дмитрівська, В. С. Токмань, А. К. Мішньов та ін. – Суми, 2007. – 19 с.

Автором також є: Татарінова В.І.

53. Плодівництво : методичні вказівки щодо проведення лабораторних занять / А. О. Дмитрівська, Т. О. Рожкова, А. К. Мішньов. – Суми, 2007. – 24 с.
54. Стебловий кукурудзяний метелик та заходи боротьби з ним в умовах Сумського району. Аграрний форум 2007 : матеріали міжнар. наук.-практ. конф. молодих вчених, присвяченої 30-й річниці заснування Сумського

національного аграрного університету (4-6 квітня 2007 р.) / А. К. Мішньов, Д. В. Воронін. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2007. – Ч 1. – С. 82.

2008

55. Загальна фітопатологія : методичні рекомендації для проведення навчальної практики / Т. О. Рожкова, А. О. Дмитрівська, А. К. Мішньов, В. І. Татарінова. – Суми, 2008. – 22 с.
56. Методичні вказівки для виконання та оформлення курсової роботи з загальної ентомології / А. К. Мішньов, А. Ф. Горбунов, В. М. Деменко, В. М. Сарбаш. – Суми, 2008. – 28 с.
57. Методичні вказівки для проведення учбової практики з сільськогосподарської ентомології / А. К. Мішньов, А. Ф. Горбунов, В. М. Деменко, В. М. Сарбаш. – Суми, 2008. – 32 с.
58. Методичні вказівки щодо написання курсової роботи для студентів 5 курсу спеціальності 7.130104 – «Захист рослин» по дисципліні «Зовнішній та внутрішній карантин рослин» / А. К. Мішньов, В. С. Токмань, В. М. Деменко. – Суми, 2008. – 16 с.
59. Шкідлива етнофауна ріпаку / А. К. Мішньов, А. Ф. Горбунов, В. М. Деменко, В. М. Сарбаш // Вісник Сумського нац. аграрного ун-ту. Серія «Агрономія і біологія». – Суми, 2008. – №11(16). – С. 24–27.

ІМЕННИЙ ПОКАЖЧИК СПІВАВТОРІВ

Аксенов С. А.	18
Беляєва М. Ю.	9
Воронін Д. В.	54
Глущенко Л. Т.	7, 8
Горбунов А. Ф.	17, 19, 21, 23, 24, 27, 28, 29, 31, 35, 37, 40, 41, 50, 56, 57, 59
Гусак Н. М.	25, 28
Деменко В. М.	19, 29, 34, 38, 39, 41, 42, 43, 50, 51, 56, 57, 58, 59
Дмитрівська А. О.	45, 46, 47, 49, 52, 53, 55
Дутченко З. Я.	7
Еременко В. И.	18
Еременко И. А.	18
Жатов О. Г.	8
Жатова Г. О.	8
Здойма Н. Г.	18
Злобін Ю. А.	44

Іванов В. П.	32, 36
Івченко В. М.	34
Ільченко О. В.	43
Кабанець В. М.	29, 34, 38, 39
Карпуніна І. І.	30
Ковальова Ю. С.	37
Кохановський В. М.	30
Кравченко М. Й.	10, 11, 12
Левченко В. І.	34
Лихачов О. Ф.	8
Мигулин А. А.	2
Михайленко А. В.	22, 24, 26, 29, 38
Мішньова Н. А.	16
Моргун М. М.	40
Нагорний В. І.	8, 44
Нечитайло М. Н.	4
Подгаєцький А. А.	44
Прасол В. І.	8

Ріголь С. О.	20
Рожкова Т. О.	47, 49, 52, 53, 55
Сарбаш В. М.	14, 17, 20, 24, 25, 27, 28, 29, 31, 35, 40, 41, 50, 56, 57, 59
Супіханов Б. М.	34
Татарінова В. І.	38, 42, 44, 45, 46, 48, 49, 52, 55
Токмань В. С.	36, 45, 46, 49, 52, 58
Троцький І. В.	33
Туболець Н. Л.	42
Тютюнник В. А.	37
Чиванов В. Д.	9, 10, 11, 12, 15, 18,
Чіванов В. Д.	20
Шаруда Г. И.	4

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

Серія «Біобібліографія вчених Сумського НАУ»

Випуск 15

МІШНЬОВ
Анатолій Кирилович

*Біобібліографічний покажчик
наукових праць за 1973-2008 рр.*

Укладач:

Н. М. ОСТРОВСЬКА - кандидат історичних наук
(Сумський національний аграрний університет)

Науковий редактор:

В. А. ВЛАСЕНКО – доктор сільськогосподарських наук, професор (Сумський національний аграрний університет)

Редактор, набір тексту, комп'ютерна верстка –
Н. М. ОСТРОВСЬКА